SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 59. V Ljubljani, v soboto 13. marca 1886. **Letnik XIV.**

Kaj Hrvatje zahtevajo od ogerske države.

Ko so se pogajali Hrvatje z Ogri l. 1868, povdarjali so prijatelji pogodbe poglavitno materielno stran tega vprašanja, ter kazali na to, koliko bode treba manj davkov, kako bode procvetelo gospodarstvo in obrt. Lahko se reče, da so unionisti tisti, ki so bili za zvezo ogerske države, s temi razlogi zadobili večino. Hrvatje so se spominjali, kako malo davka so plačevali pred l. 1848, kdor jim je obetal, da se povrnejo tisti časi, lahko jih je pridobil za-se. Niže ljudstvo ni dosti premišljevalo, bode li vse tako, kakor se mu obeta, niso si dosti glave belili s tem vprašanjem.

Visoka aristokracija je morda res mislila, da bode z unijo napočila zora boljše bodočnosti. Druga inteligencija si nekaj ni upala, nekaj pa je gledala kako bode shajala pod novo vredbo, ni kazala narodu te obete v pravi svitlobi.

In tako je prišlo v hrvaškem zboru l. 1868 do unije. Dobili so Hrvatje ukupne finance, vse novčne in kreditne zavode, komunikacijo, trgovino in deloma tudi obrt, postavodaja in vlada je postala zajedna v teh strankah. Hrvaški pripada le postavodaja v poljedeljstvu in izvrševalna oblast pri obrtu, a ključa za to nima Hrvaška, marveč Ogerska, kajti poslednja razpolaga z davki, naklada carino, vodi kreditne zavode in skrbi za komunikacijo. Čudo golemo! mar so ti ljudje res mislili, da se bode v Budapešti bolj skrbelo za Hrvaško, kakor v Zagrebu. Ako so prej tako mislili, sedaj, ko je minulo 17 let, gotovo več ne mislijo tako, danes celi narod veruje, da ne more biti bolje, dokler ostane tak državno-pravni položaj z Ogersko. Težko bi to vero ljudstvu vzeli, ko bi tudi Ogerska vlada hotela pravična biti do Hrvatov, ko bi hotela skrbeti za materijelni napredek, ljudstvo je nekako obupalo, in revni kmetje so l. 1883 rekli, bolje umreti, kakor umirati. — Pri železnicah so Madjari povsod le skrbeli za-se. Izmed mnogih zgledov navedemo le, kako se zanemarja Slavonija. Iz Budapešte do Broda je za meter-center moke voznine 90 kr., a iz Broda do Pešte pa skoro polovico več. Iznašli so ogersko morje, ogersko pristanišče, zemljepisna lega, večina prebivalstva, dejansko razmerje in pravo se zanika, da se vstreže madjarskemu šovinizmu.

Kako se čudijo v Pešti, da so Hrvatje zmirom nezadovoljni, da si zmirom prizadevajo razširjati svoje pravice na kvar celokupnosti. A mislimo in lahko razumemo, zakaj da mnogo Hrvatov želi, da bi sami vrejevali svoje finance in trgovino, to kar smo dosihmal omenili le ob kratkem, bode Hrvaško in Slavonijo spravilo na beraško palico. Dobro se ne vlada le s tem, da se davki spisujejo, marveč davkoplačevalci se morajo vporabiti, da bodo mogli plačevati sedanje pa tudi više davke.

Kedar se močneji in slabeji zvežeta skupaj, je slabeji zmirom nekako nezaupljiv. Da se tedaj odpravi sumničenje, bi moral močneji ozirati se na opravičene želje slabejega, posebno kedar gre za zadeve obema zajedne in skupne. Kako pa more slabeji zaupati skupni koristi, ako se za jeden del na posodo jemlje do skrajne mere, a drugi del ima pa le pravico obresti plačevati. Ako kupčija propada, kmetom prodajajo zemljišča, s tem si uboga dežela ne bode opomogla. — Ob kratkem rečeno: Ako hoče Ogerska država, da bodo Hrvatje skrbeli za skupno korist, treba je pred vsem, da se Hrvaška in Slavonija materielno povzdigne, da se ji pomaga da bode lože davke plačevala s tem, da se skrbi v teh deželah za obrt in trgovstvo. A s tem še ni vse storjeno, nezaupnost je pregloboko vkoreninjena. Poleg tega, da se materielno blagostanje povzdigne, mora se dati poroštvo za politiška prava. V prvi vrsti je tukaj nagodbena postava, ki se ima postaviti na tisto podlago, na kteri je osnovana. Ta postava je državna pogodba, ki sta jo sklenila dva enakopravna vdeleženca. Vsak teh dveh se je na korist skupnemu blagru odpovedal nekterim pravicam in te izročil skupni vladi in skupnemu državnemu zboru dotlej, da traja ta nagodba. Ta postava se ne sme enostransko odpovedati, ne enostransko prenarediti, niti razlagati. Kar se določi za skupno, nad tem gospodarijo skupni ministri, skupni državni zbor, pri kterem sodelujejo tudi hrvaški poslanci v smislu splošnih koristi, tedaj vsem na dobro, a ne le samo za en del. Hrvaški minister ima skrbeti za to, da se varujejo hrvaške koristi.

Ako so ta načela ustanovljena in je tudi poroštvo za nje, potem ni mogoče naopačne razlage, potem ni več govorjenja o tem, da je Hrvaška provincija Ogerske, pogodba potem ni več le popuščenje (koncesija) ni se več treba bati, da bi Ogerska segala v avtonomne zadeve Hrvaške, potem se pa, oziraje se ob enem tudi na gmotne koristi, za kar skrbi skupna vlada, v resnici sme pričakovati, da vlada med udi državne skupščine tisto soglasje, ki je nepogojno potrebno za blagor posameznega, kakor tudi celote. Hrvatje morajo pa tudi priznati, da njih blagor zavisi le od tega, ako so v državno-pravni skupščini z Ogersko. Dasiravno prebivajo po teh deželah razne narodnosti, vendar so zvezane med sabo ne le pravno, marveč dejansko že več stoletij in tedaj napotene druga na drugo. Ako to velja za Hrvaško, velja nasprotno tudi za Ogersko. Tudi Ogerska se ne bode mogla ohraniti na tej stopnji, ako postane zarad te nesloge propad med Ogersko in Hrvaško. Ne gledé na to, da celota le napreduje takrat, ako se zanimivajo za njo posamezni deli, tudi Ogerska in vsa Habsburška monarhija ne more v politiki samozavestno napredovati, ako v mejni deželi preoblada nezadovoljnost. Kako more Avstro-Ogerska v orientalskem vprašanji imeti odločilno besedo, dokler se na Ogerskem bojé panslavizma, in kako pa se bodo znebili tega bav-bava drugače, ako se prijazno ne zastopijo Ogri s Slovani v mejah Avstro-Ogerskega. To se ne doseže s tem, da se v izhodni polovici Slovan na Slovana hujska (Srb na Hrvata), marveč vsi morajo dovolj poroštva imeti in prepričani biti, da se je njih narodnost spoštovala, za njih materielne koristi skrbelo, z eno besedo, da se bodo Slovanom priznale isto pravne kakor drugim narodnostim.

Število poslancev, ki glasuje v hrvaškem zboru za vlado, ni glas naroda po Hrvaškem, Slavoniji in Dalmaciji, važno je to, kaj ljudstvo misli. Kaj pomaga večina, navstala pod pokroviteljstvom vlade, ako je vsa dežela več ali manj nezadovoljna. Ljudje

LISTEK.

Pisma iz tujine.

X.

To naše slovensko društvo na Dunaji, ktero smo zapustili v prejšnjem pismu pri Pilcu, lahko bi se v istini in brez šale dovelo do one uzornosti, kakor je meni pred očmi (blagovoljnemu čitatelju morebiti nekoliko drugače, kar pa nič ne dé), ktero bi izvajalo vse zadače naznačene v točkah 1 do 5 IX. mojega pisma. Zato nečem več govoriti o posameznih točkah posebej, temveč o vsih skupaj, kakor mi ravno med pisanjem misel nanese. Pogovorimo se nekoliko o slovenski službi božji. Prav lahko bi imeli Slovenci na Dunaji slovenske propovedi, kakor jih imajo Čehi in Poljaki. Se vé, da nas ni toliko na Dunaji živečih Slovencev, kakor naših severnih bratov, ali za dobro faro nas je pa vendar. Duhovnikov nam tudi ne manjka. V avguštinskem zavodu je vedno nekaj slovenskih mladih duhovnikov učečih se višjega bogoslovja, kterim bi bila nedeljska slovenska služba božja gotovo prav prilična vadnica. Sicer pa imamo tudi še druge gospode duhovnike na Dunaji, kteri bi Slovencem vsaj v spovednici radi postregli, ako bi kdo zahteval; zato si dovoljujem imenovati vsaj nektere duhovnike, ki so meni znani, da bivajo na Dunaji. Gospoda župnika pri nemški križarski cerkvi sem že omenil, potem je pri sv. Urhu gosp. Vidmar, pri milosrdnikih gosp. Benedek, v avguštinskem duhovnem zavodu vedno po dva ali trije Slovenci, mogoče tudi pri sv. Štefanu kakošnega Slovenca najdeš, kakor svoje dni Tosi-ja, ali pri minoritih (sedaj provincijal sam preč. gosp. Pollak). Ta imenik bi bilo treba popolniti in dovršiti, kar je z vdeležbo drugih sotrudnikov „Slovenčevih“ prav lahko. Tudi v bližini Dunajski je nekaj slovenskih duhovnih gospodov, tako g. Peterlin v Klosterneuburgu, g. Magolič v Siebenhirtnu, g. Hajdrih v Neudorfu itd. Slovensko službo božjo bi bilo na Dunaji lahko vstanoviti. Na dotičnem mestu bi bilo duhovno središče za vse na Dunaji bivajoče Slovence. Lahko bi bilo posebno bivanje slovenskim poslom na Dunaji, kteri ne znajoč nemščine v duševnim življenji ali zaostajajo ali še ono pozabijo, kar so domá slišali. Kakor povsod drugod, tako tudi božji nauk le v maternem jeziku prav do srca gré. Zatoraj še enkrat, vstanovitev slovenske službe božje na Dunaji je potrebna, je mogoča, treba jo je vstanoviti. Za prvi čas bi nam gotovo Čehi dali prostor v svoji cerkvi; ob velikih praznikih bi preskrbeli dijaki petje, drugače je pa na Dunaji obče petje v navadi. Gotovo bi prišlo vsako nedeljo in vsak praznik k slovenski službi božji več Slovencev in Slovenk v cerkev, kakor na Dunaj pride v marsiktero farno cerkev — Nemec.

Prav potrebne so nam na Dunaji tudi slovenske krčme in kavarne. Mali pričetki so že tù in tam. „Slovenec“ se dobí v treh kavarnah, namreč v Caffé Tischler, Caffé Wimmer in Caffé Hein, kjer se nahajajo tudi še drugi slovenski listi. To je treba na Dunaji živečemu Slovencu znati, in da se zná, je treba prijaviti. V kavarnah je Slovencem treba samo tirjati slovenskih novin in gotovo jih bodo kavarnarji naročili, vsaj je slovenski denar ravno tako dober, kakor nemški.

Vendar obiskovanje kavarn samo na sebi ni priporočljivo, ker se po kavarnah prav po neumnem mnogo drazega časa potrati. Tudi je črna kava nam po mojem mnenji popolnoma nepotrebna, na-

bodo pa zadovoljni takrat, ako bodo videli, da se skrbi za njih materijelno korist in da se političnih pravic nihče ne dotakne.

Kakor sedaj kaže, hočejo s pomočjo večine, ktero so sami skupaj zbobnali, napraviti dovršeno dejanje, a to so le vsiljene razmere, in ne morejo dolgo trajati. Na videz bode mir vladal, tudi ogerska državna misel bode na videz vpeljana, a ljudstvo bode postalo nemoralno (da ne bode verovalo na pravico), dežela bode prišla na beraško palico, tla bodo vgodna za veliko socijalno gibanje, kterega se vsi bojimo in ki bode prekucnilo vse, kar je bilo le tako in tako narejenega. Sedaj se reče, pospeševati skupne zadeve je toliko, kakor pospeševati madjarsko korist, a to bi nehalo, ko bi vživale druge narodnosti tista prava, kakor jih imajo Madjari. V okviru nagodbe je tudi za to skrbljeno. — Ko bi se po tem ravnali, bi se zopet zbudila na Hrvaškem ljubezen do skupnosti in Hrvatje bi Madjare ne imeli za neprijatelje, marveč za prijatelje in brate. Pot je sicer na videz dolga, a pripeljala bi gotovo do namena.

Tem mislim, ki jih najdemo po hrvaških listih in iz kterih veje avstrijsko rodoljubje, pristavimo le to, da bi se jih poprijeli merodajavni krogi, potem vsi takraj in unkraj Drave, obema narodnostima pa velja ogibati se nepotrebnih prepirov, ki bodo le strasti, a ne pripeljejo do namenjenega cilja.

Bismarkov grešni kozel.

Bismark je rekel in ministri morajo to zagovarjati, naj se potem blamirajo, kakor drago, kedar se jih bode kancelar naveličal, pa pojdejo. To se je pokazalo 8. t. m. v deželnem zboru pruskem. — Bismark je rekel: Kulturni boj je bil potreben a) zarad Poljakov in njih rovanja na vzhodu, b) pozneje pa zarad katoliškega odseka v ministerstvu bogočastva, kterega je ustanovil Viljem IV., poslednjič je bil pa kriv načelnik tega odseka dr. Krätzig. — To je zagovarjal minister Gossler, kaj pak da tako, kakor mu je bilo naročeno. V seji 8. t. m. je pa dokazal poslanec dr. Porsch, sklicaje se na uradne spise, da je bil katoliški oddelek v ministerstvu podredjen ministerstvu prosvete, da je bilo za vse le odgovorno ministerstvo; a o rogoviljenji Poljakov ne more nihče govoriti (vzlasti že od l. 1870 ne); dr. Krätzig-a niso imeli nikdar na sumu, da bi bil pisma izneverjal, ko je bil odpuščen v času, ko je bil kulturni boj najbolj srdit, pohvalil ga je cesar in vlada, ako se tedaj ta obdolžuje, je to kaj čisto novega in popolnoma brez vsacega vzroka.

Minister pl. Gossler je rekel na to: Nisem rekel in nisem mogel reči, da je dr. Krätzig pisma izneverjal, ako ostajam pri tem, da je katoliški oddelek razširjal poljščino. — No, sedaj je Windthorst imel prosto pot, a nastopil jo je, ter rekel: kakor se vidi, odpravili so katoliški oddelek le zato, da katoliške oči ne vidijo vsega. To je dr. Porsch vse lahko dokazal iz aktov. Rekel je nadalje: „Vidi se iz tega, da z nami ravnajo tako, kakor z enako opravičenimi, kterim bi se smelo kaj zaupati, marveč kakor s podložnimi druge vrste.

Reči moram, da sem mnogo slutil, a toliko, kolikor se nam je danes povedalo, nisem slutil, in sedaj še le do dobrega razumem, zakaj ne marajo za katoliški oddelek pri ministerstvu. Odstranili so jih, ker so videli, da se katoliki, tudi kedar so uradniki zbudé, kedar gre za njih katoliško korist, in da si prizadevajo, da jim tudi to obveljá, kedar se ne strinjajo z mislijo drugih, to je edino hudodelstvo, ktero se jim more očitati in se jim je tudi očitalo. Pa kaj se bomo čudili! Vse boljše službe so nameščene s protestanti . . .“ Ko je pa Windhorst rekel, da katoliki ne bodo prej mirovali, dokler ne bodo zastopani pri ministerstvu bogočastja, smejali so se mu na desnici. Na to pravi Windhorst: „Smejati se, tega sem navajen, ako vam kaj ne dopade, pa se smejate; a zarad tega resnica ne neha biti resnica, in mi bodemo znali čakati, da nas bodo poslušali, in ta čas bode prišel, ne mara prej, kakor se nadejate. Ne bodemo ostali zmirom Parije na Pruskem. Bili smo to tako dolgo, dokler nismo imeli poguma zahtevati, tirjati ravnopravnosti. Sedaj jo pa zahtevamo, in jo bodemo tudi dosegli, 10 milijonov se ne dá tako zatreti na dolgo časa. Po tem, kar smo danes zvedeli, nimamo pred sabo môž, ki bi objektivno sodili in poročali, marveč take, kterim njih poročila in odloke narekuje njih enostransko protestantovsko stališče. To je iz tega, kar smo tukaj slišali in videli, postalo očitno, in za to sem gospodu ministru hvaležen, da je krenil na stransko pot, ter nam je oči odprl, a ponavljam: tajni svetovalec Kraetzig je popolnoma opravičen in njegovi tožitelji so ostali na sramoti.“ Tako Windhorst.

Od druge strani je pa poprijel to stvar nemško-liberalni Dirichlet. On se sicer ne briga za blagor katoliške cerkve, a poslancem daje v premislek to vprašanje, ker je v zvezi z vprašanjem, ktero že 10 let vznemirja, ker sedaj se je zvedelo, da povod kulturnemu boju ni bil ne papež v Rimu, ne katoliška duhovščina, niti ne državi nevarno mišljenje katolikov, marveč — poljske simpatije g. Kraetziga. Prerokujem vam, ako ostane državni kancelar na srečo Prusije in Nemčije še dalje v službi, bodemo doživeli, da bode poljskega kulturnega boja, kteri je sedaj še le v enem kraji, zopet kak tajni svetovalec kriv. (V središči se smejajo.) Gospod državni kancelar bode čez kakih šest ali osem let rekel, da je on nedolžen zarad tega boja, da so ga v to le prisilili, da je dalje segel, kakor si je on mislil. Prevdarite toraj, ali je treba za tako kratko dôbo izdati kakih 100 milijonov (t. j. Bismark bode v kratkem času drugače govoril in vse na druge zvračal).

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. marca.

Notranje dežele.

Scharschmidovemu predlogu se bo prej ko ne slaba godila, ker v državnem zboru razun njegovih tovarišev v avstro-nemškem klubu zbranih, živa duša ni z njim zadovoljna. Da ga Slovani in sploh desnica ne mara, povedali smo že včeraj v uvodnem članku in ravno tako tudi, kaj večina z njim namerava. Pokop se mu namreč pripravlja. To je samo po sebi razumljivo. Bolj čudno je pa to, da Scharschmidov predlog tudi liberalnim Nemcem, tistim Prusjanom ni všeč, ki so se okoli Knotza in Weitlofa zbrali. Vsi se bodo dvignili proti njemu, pa ne da se završe, temveč da se poojstri, ker se jim preveč spravedljiv dozdeva. Avstrijski Prusjani zahtevajo, da se po celi Avstriji v nobenem uradu ne sme drugače uradovati, kakor nemško. Vse kar bi ti izdajalci Avstrije nenemškim narodnostim privolili, bilo bi to, da bi se tù in tam k večemu kaka česka, slovenska ali laška prestava smela dodati odlokom sodniških in druzih oblastnij. V tem smislu bo nemški klub menda že v prvem branji ta svoj predlog stavil. Naj ga le, saj dosegel več ne bo z njim kakor k večemu blamažo, ktere je pa že ravno tako vajen kakor berač mraza, mu toraj pač ne bo prav nič škodovala. Navaden človek, ki ni na tiste kljuke učen, kterim se paragrafi pravi, le ne more umeti, kaj si pač taki ljudje pod „ravnopravnostjo“ narodov mislijo in kako si tolmačijo član XIX. temeljnih postav!

Zanimiv je odlok, s kterim so odbili pri notranjem ministerstvu prošnjo za ***napravo staro-katoliških društev*** po Avstriji, oziroma prošnjo za razširjanje že do sedaj obstoječih društev. Staro-katoliki imajo v svojih postavah nek paragraf, po kterem se smejo obravnav tudi častni in podpirajoči udje vdeleževati, če prav niso pravi udje društva, t. j. če prav še niso pristopili k staro-katoliški veri. To pa ni nič druzega, kakor nakana, da bi se staro-katolicizem na vsak možen način razširjal in to ne le samo po staro-katolikih, temveč po vsakem, kdor bi le hotel njihove nauke poslušati, naj bo tudi brezverec. V Avstriji je mir zapovedan med vsemi verami, ta nakana staro-katolikov je temu miru vsled zgoraj navedene vsestranske agitacije nevarna, se mora toraj prepovedati. Dalje se po postavi smé vsaka vera javno le po njenih duhovnikih razširjati, v zasobnih krogih se sme to razširjanje k večemu le na medsobojne razgovore raztegniti, kar je več, je prepovedano, ker bi bila sicer nevarnost, da bi taki neduhovski oznanovalci vere prišli v prepire z duhovniki in verski mir bi bil mahoma skaljen. To je bila druga točka, da se je razširjanje staro-katolicizma v Avstriji prepovedalo. Tretja točka je pa ta, da se smejo staro-katoliških verskopolitičnih razgovorov vsi, toraj tudi otroci, ki še šolske klopi likajo, vdeleževati, kar je pa zopet državnim postavam nasproti. S tem se je enkrat staro-katolikom zapah zarinil.

Ni davno, ko smo priobčili vest, da sta bila v ***Zagrebu*** obsojena dva „Pozorova“ vrednika, Klemen Božić in Julij Rorauer zarad razširjenja pokvarjenih novic, s kterimi sta narod razburjala. Rorauer je namreč v „Pozoru“ opisal dogodek v deželnem zboru dne 5. oktobra, tako, da državno pravdništvo pravi, da to ni resnično. Pisal je, da so nekteri bana za prsi zgrabili, drugi suvali in dregali, in da ga je konečno močna pest pri vratih venkaj potisnila, noga ji je pa pri tem poslu pomagala. Sedaj pa Rorauer pravi, da vsega tega sam ni nič videl, pač pa so mu ljudje tako pripovedovali in na podlagi tega spisal je on dotično svoje sporočilo. Božić, ki je bil odgovorni vrednik, priznava svojo odgovornost, toda le toliko, kolikor se to strinja s tiskovno postavo, nikakor pa ni odgovoren po kazenski postavi. On je svojemu sotrudniku popolnoma zaupal in niti vedel ni, kaj da je spisal. Državni pravdnik zahteva, da se oba obsodita v zapor in na zgubo kavcije, ker sta sama priznala, da nista prav nič videla in ne slišala in tudi drugih prič ni nihče kaj slišal o tem, kar sta pisala, da bi se bili namreč poslanci nad banom v resnici spozabili. Zvečer je bila obsodba razglašena in je Božič 4 mesece ječe dobil, ker je bil že večkrat pred sodnijo zarad tiskovnega pregreška kaznovan; Rorauer pa le dva meseca in pa od kavcije se jima 400 gld. odtrga. Zagovornik Zahar, vidoč, da je vsak ugovor zastonj pri sedanjih razmerah, je s tožnim glasom spregovoril v Dantejevem duhu: „Lasciate ogni speranza“ (Pustite vsako

---

mesto kavarn pa treba vstanoviti čitalnico. Naši dijaki imajo s českimi vred bralno društvo, drugim Slovencem pa bi bilo lahko središče v „Slovanski Besedi“, ktero Slovenci popolnoma zanemarjajo. Zato je pa tam tudi težko dobiti slovenski časnik. Vendar ima zraven „Slovanske Besede“ na Dunaji še tudi posebno slovensko društvo dosta prostora. Da ima to društvo svojih osemdeset članov, in še toliko bi jih bilo z nekoliki dijaki vred lahko pridobiti, lahko bi potem obstajalo. Dolžnost vsakega Slovenca na Dunaji živečega pa bi tudi bila biti član slovenske čitalnice, tako, da bi imeli tù poleg vojaka dijaka, poleg umetnika obrtnika, poleg pisatelja časnikarja, poleg gospé gospodičino itd.

Z našimi že poprej imenovanimi ministri bi pa vendar mogli vstvariti slovansko stotnijo. Vsak Slovenec, ki pride na Dunaj za dva, tri dni, bil bi gost temu društvu. Ravno tako naših 14 poslancev. Vsaka stvar teži do središča; če tega ni, zgubi svojo lastnost ter se zjedini s tujim. Ker na Dunaji ni slovenskega središča, se tudi toliko Slovencev pozgubi ter ponemčuri.

Kjer pa središča ni, je naravna posledica, da ga je treba vstvariti. Kako pa, tega ni treba dolgo premišljevati; kar prihodnji teden naj se snidejo vsi tisti Slovenci, ki so nam že znani, naj pridejo k Pilcu ter rekó: Rožanski ima prav, stvarimo si središče, slovensko društvo, ki bode skrbelo Slovencem za berilo, spodobno zabavo, slovensko službo božjo itd. Dasi sedaj ne bivajoč na Dunaji, hočem tudi jaz društvu pristopiti ter ga dvakrat, trikrat, če moč še večkrat na leto obiskati.

Svoje dni sem prebil nekaj let na Dunaji, pa bil sem tako sam, kakor bi bil prišel v Ameriko, nisem nikjer naletel na rojenega Slovenca. Da nisem čital „Zgodnje Danice“, še slovenščine bi se bil odvadil. Vendar takrat še nisem imel toliko razuma, da bi bil mogel le misliti, kako lepo in lahko bi se moglo takim zadregam in potrebam posameznikov odpomoči, danes pa mi je cvetoče slovensko društvo na Dunaji, če bi se le prav vodilo, tako živo pred očmí, da bi ga kar z rokami prijel. Pa kaj hočem še dalje o tem govoriti, vsaj bi ne mogel druzega, kakor ponavljati to, kar sem že povedal, zato raji kaj druzega.

Vendar jabelko ne pade daleč od drevesa, zato tudi moje daljnje pripovedovanje ne more priti mnogo iz tira, v kterem je do sedaj teklo. Naj naštejem toraj še druge Slovence, bivajoče na Dolenjem Avstrijskem, kolikor jih je meni znanih. Teh, se vé da, ne bi bilo moč spraviti pod jeden klobuk, kakor Dunajske, ali vse jedno, škodovalo ne bode, morebiti se vsaj potujoč Slovenec pri tem ali onem oglasi. Kako mnogokrat namreč se sliši: Škoda, da nisem za tega ali onega vedel, kako rad bi ga bil obiskal.

Zabilježim toraj odlične Slovence, kolikor je meni znanih. Ti so: g. Zmrzlikar, tovarniški kemik v Angerern; g. Zupan, učitelj na meščanski šoli v Badnu; g. Lunder, učitelj na meščanski šoli v Cvetlu; dr. Detela, profesor na gimnaziji v Dunajskem Novem mesti; g. Poznik, inženir ravno tam; dr. Dolinar, vodja električne železnice v Mödlingu; g. Kromer, dvorni sovetnik ravno tam; g. Ibovnik v Kremzi; potem g. Lušin pl. Ebengreuth, c. kr. koncipist pri okrajnem glavarstvu ravno tam.

S tim naj končam svoje deseto pismo. Rad bi videl, da bi bilo tudi že vsim mojim pismom iz tujine konec, ali obljubil sem Vam jih dvanajst, zato Vam še dveh dolžujem, ali da se nekoliko oddahnem, prosim malo potrpljenja. Da ste mi zdravi! Z Bogom! Vaš Božidar Rožanski.

upanje), za kar ga je sodnija obsodila na 50 gld. globe. Na Hrvatskem se pričenja dôba, kakor so jo Čehi doživeli pod generalom Kollerjem, ko so se narodni vredniki po ječah vlačili in se je kavcija svota za svoto zmanjševala. Čehi so tisto dôbo zatiranja preživeli, Hrvatje jo bodo tudi! Koller je šel, Čehi so ostali; tudi Hedervary pojde, hrvatski narod bode pa ostal in živel!

Vnanje države.

Papeževo pismo za imenovanje naslednika kardinalu Ledochovskemu na *poznanjskem nadškofijskem sedežu* je že odšlo na Nemško v Königsberg ter je v rokah ondašnjega prošta dr. Dinderja, ki je za to odlično in dandanes še posebno pomenljivo mesto odbran. Prošt dr. Dinder je rojen Nemec, vendar pa umé in govorí dobro poljski jezik. Ob enem se je pa kardinal grof Ledohovski od svojih vernih s sledečim pisanjem poslovil: „Odložil sem v roke Kristusovega naslednika čast in oblast, ktero sem po njem od Boga prejel in drug višji pastir prevzel bo sedaj nadalje vaše dušno voditeljstvo. Ta duhovnik odlikuje se po svoji kreposti in dobrotljivosti, ter vas bo vzel pod svoje očetovsko varstvo. Le zaupajte se mu, kajti v imenu sv. očeta pride, in vroča ljubezen njegova, s ktero vam gré naproti, se bo še podvojila, kedar vas bode do dobrega spoznal. Poslušajte njegov glas in hitite pod njegovo varstvo, kajti edinost med verniki in trdna zveza vernih z duhovščino in škofom je najtrdneja podlaga za povikšanje kraljestva božjega na zemlji.“ Po nekterih časnikih je brati, da vkljub temu Poljaki niso nič kaj zadovoljni z novim nadškofom in se pripravljajo, da bi sostavili proti njemu adreso. Katoliški časniki jim tak korak, ki bi bil za nje osodepoln, na vsak način odsvetujejo. In res prav po pravici; k drugím homatijam se le še razpora med čedo in višim pastirjem manjka, da je razpad Poljske (vsaj pruske) gotov.

Čudna je v najnovejšem času pruska, oziroma ***Bismarkova politika.*** Po eni strani gleda in noč in dan misli, kako bi državne blagajnice napolnil z največimi dohodki in se zarad tega z vso nemško državo za monopol na žganje hori, po drugi strani pa na sto tisoče venkaj meče, le da bi se znebil tolikanj mu pristujenih Slovanov. Pruske kmete in velikoposestnike, ki se s kuho žganja pečajo, hoče Bismark zarad večno lačnega državnega želodca vničiti, samo da bi poslednjega dobro podkrepil, Poljake pa kljubu temu lačnemu želodcu izganja brez usmiljenja in za velike novce njihova posestva skupuje. Toda tudi to mu ni še zadosti v strastni zagrizenosti njegovi in njegovih privržencem. Da bi se poznanska zemlja prej ko prej ponemčila, „National Ztg.“ še celó nasvetuje, da naj se Poljakom še ta mrvica narodnih pravic odvzame, kolikor jih še imajo; da pa zarad tega morda ne bodo zrogovilili, naj se pa posadke po Poznanskem zdatno pomnožé. Tudi po uradih se mora spremeniti. Uradniki, ki so zmožni slovanščine, naj se prestavijo daleč kam od domovine na čisto nemške kraje, Poljakom naj se pa dajo za uradnike trdi Nemci z boljšo plačo. Za naselovanje na Poznanskem daje naj se pravica edino le Nemcem, in naj vlada le nemške velikoposestnike in grajščake podpira. Kako da se bode katoliški centrum takemu programu nasproti obnašal, pač ni težko vganiti. Niti davkov ne bode privolil, o kaki privolitvi monopola na žganje pa niti govorjenja ne bo!

Lahom se v zunanji politiki že zopet priložnost ponuja, da si lahko lavorik naberó. Abesinci jeli so jim nekaj trdo na pête stopati. Iz Rima se sicer oficijelno zanika, da bi bil resničen tisti napad, o kterem se pripoveduje, da je namreč 16.000 Abesincev napadlo pokrajine svojih Lahom prijaznih sosedov in jih opustošilo. Resnica je pa vendar-le, da so jim mnogo živine pobrali, toliko namreč, kolikor jim je taiste ravno pod roke prišlo. Uradni dementi tudi trdi, da Abesinci spoštujejo in se ob enem bojé ondašnje laške posadke ob Rudečem morji. Nekaj že more biti na tem, sicer bi pa iz golega spoštovanja do Lahov ne bili prijaznim rodovom edino le živine pobrali, temveč še kaj druzega, če bi bili namreč kaj druzega dobili. Abesinski kralj in laški general Pozzolini se pa skupno pripravljata na ekspedicijo proti jugu abesinskih mejá, kjer se je upor napravil in se bo zarad te ekspedicije poprej še laški general k abesinskemu kralju na razgovor podal. Že bi bil šel, pa ga je ta-le napad nekoliko oplašil. Oficijozus pa tudi to zanika in pravi, da general Pozzolini zarad tega ne bo domá ostajal, temveč vse eno h kralju pojde, le vgodnega trenutka za to potovanje še pričakuje.

Izvirni dopisi.

Od nekod, 12. marca. V štev. 54 in 55 „Slov. Naroda“ popisuje neki Harambaša življenje in delovanje ranjkega Leopolda Gorenjca-Podgoričana. Čast g. Poldeta, v resnici blagega duhovnika, bi ne bila nič manjši, ko bi se bil pisavec Harambaša držal gole resnice in je ne skušal povikševati z nepotrebnim in tudi neresničnim grdenjem druzih ljudi. Razmere v Slavini l. 1873 so nam do dobrega znane. Ranjki gosp. Polde je bil „res priden, postrežljiv in jako priljubljen“. A kar je druzega Harambaša ondi popisoval, je deloma pretirano, deloma pa neresnično. „Pišek ni bilo toliko, kakor pripoveduje v onem spisu; in ko bi bil g. Polde vedno občeval in piške jedel s prijateljem Harambašo, kdaj bi bil toliko (vse) spovedal, bolnike obiskoval, druga opravila preskrboval ter toliko pisal?“ Gosp. župnik P . . . . n je bil star mož, gosp. kaplan E . . . . . c bolehen; kaj čuda toraj, da so ljudje raji klicali mladega čilega g. Poldeta, kot prva dva. Da ga pa niso ravno prisilili in raztrgali, priča Harambaševo poročilo, „da je šel obilnega života iz Slavine“. Gosp. župniku P. ni bilo treba „godrnjati zarad maš“, kajti imel je poleg farnih maš še vstanovljenih in officijaturnih toliko opraviti, da je le malokdaj mogel sprejeti kake privatne štipendije. To so čenče, ki jih je pisavec pobiral po krčmah od hudovoljnih in nevednih ljudi, in jih dalje razprodaja za resnico. Gosp. E. je bil vzoren duhoven, a kaj si je mogel za bolehnost? Hude naduhe ni dobil v krčmi ali po nepotrebnih potih, ampak pri svojih duhovnih opravilih in hudih vremenih in silni burji; a vkljub bolehnosti je rad opravljal še dalje svoje dolžnosti kolikor je mogel. Dokler sta bila v Slavini dva kaplana, sta se vrstila na pol leta, da je ob nedeljah eden opravljal zjutraj in popoludne pri fari, drugi je hodil v Prestranek in po druzih podružnicah, toraj ni vedno le enega zadevalo dvojno duhovno opravilo. Gosp. E. „sestre ni nikdar imel pri sebi“, in če jih kaj ima, so bile rojene na Dolenjskem (Višnjegorske fare), toraj kar se kvasi „od rojakinje“ U. V., doma iz Kranja, ne more biti resnično, ampak hudomušna laž v podporo obrekljivega besedičenja. Gg. Polde in E. sta dobila oba na en dan dekreta za prestavo; in bolj modro in pametno bi preč. knezoškofijstvo v istih razmerah ne bilo moglo vkreniti. „Da bi bil g. E. moral imeti posebne čuvaje“, tega dosihmal v Slavini še ni nihče vedel. Vsaj sta stanovala z g. Poldetom pod eno streho in za enimi vratmi, menda bi bil poslednji gotovo branil svojega duhovnega tovariša, ko bi bila sila. A Slavinci tudi niso taki razbojniki, da bi njih duhovni mogli posebne čuvaje imeti. „Čuvala sta res in menda še čuvata sleherno noč dva „moža“ ali tudi fanta — kakor je v Postojnskem glavarstvu povsod navada — duhovne in kmete, posestnike in berače po vsi vasi, toda posebnih čuvajev dozdaj ni bilo treba ne tim ne onim.

Mimogredé bodi povedano, da je imel g. E. tudi dosti dobrih in poštenih prijateljev v Slavini. Koliko je bilo vzlasti tistega leta (1873) hujskanja in ščuvanja od nepoklicane strani, bi se ne bilo čuditi kakim izgredom. Vsaj se je grozilo še celó nasledniku g. E.; a ko je došel, so ga ljudje spodobno sprejeli in potem spoštovali kot vsakega dobrega duhovna. Na čast jim bodi to omenjeno. Facit — nasledek vsega hujskanja in šuntanja od strani mnogoterih bašev in harambašev za Slavinsko faro je bil, da je od tistihmal imela vedno le enega kaplana, in toraj ob nedeljah in praznikih jedno božjo službo manj; ko je poprej na prošnje starega g. župnika P. imela po dva duhovna pomočnika, če tudi morda jednega nekoliko slabotnega, ki je pa vendar vsako nedeljo opravljal božjo službo pri raztresenih podružnicah. Toliko v popravo in priznavo resnice.

Da je za časa staro- in mladoslovenske stranke „Slov. Narod“ pridržal, ker ni bil zelot, da-si ga je opustila večina duhovnikov, ranjkega ne bomo sodili, odgovarjal je že sam; a ker hoče s tem dukovnike, ki so l. 1873 in pozneje „Slov. Nar.“ opustili, kot „zelote“ označiti ter jim brco dati, ne moremo o tem molčati. Mi mislimo in smo prepričani, da imamo prav, da l. 1873 in pozneje ni mogel nobeden katoliški duhovnik „Slov. Nar.“ z dobro vestjo naročevati (razun kteri ga je po dolžnosti imeti moral), ker „Slov. Narod“ je takrat o duhovščini in katoliških resnicah in napravah tako pisaril in šušmaril, da nobeden židovski list grše ni mogel. Poskušnjo tistodôbnega pisarenja v mali podobi podaja Harambaša (omen et nomen) tudi sedaj v štev. 55: „o mitrovani kuhalnici“, „o r. knezo-škofa W. despotičnem dejanji“, „o godrnanji župnika P. in tovariša E.“ itd. Da „Slov. Narod“ čez dvanajst in več let dopise, ki tisto prežalostno dôbo slovenske olike le od daleč v spomin kličejo, tako brez vse opazke sprejema, se nam jako čudno zdi in sili k sklepanju, kterega naj tù raje zamolčimo ter le dostavljamo: Životopisci naj ne bodo romanopisci; prvi se morajo strogo držati resnice in nepristranosti, drugi smejo ali pa si vzamejo sami pravico „per licentiam poeticam“ okrasiti svoje junake po potrebi in lastni volji. A življenjepisu duhovnika naj se tako ne dela, ker ni v čast niti pokojniku, niti pisatelju životopisa.

Domače novice.

(Scharschmidov predlog) o vpeljavi nemščine za državni jezik izročil se bo posebnemu odseku. Vsaj tako se je včeraj sklenilo v poslaniški zbornici z 209 proti 68 glasovom. No, nadjamo se, da mu bode odsek postlal, kakor predlog zasluži. Natančneje poročilo objavimo prihodnjič.

(Novakov) nabralo se je pri letošnjem vojaškem naboru v Ljubljani še nekaj več, kakor 26%. 226 mladenčev je dobilo liste, od kterih se je pa samo 170 pri naborni komisiji objavilo. Le-ta jih je 25 potrdila za stalno vojsko, 5 jih je že pred časom prostovoljno obleklo vojaško suknjo, 15 so jih pa k brambovcem vzeli.

(Razpisane profesorske službe) na tukajšnjih srednjih šolah ob začetku šolskega leta 1886/87: a) Na Ljubljanski gimnaziji mesto za klasično filologi in slovenščino s slovenskim in nemškim učnim jezikom. b) Na Novomeški gimnaziji mesto za poduk v risanji in če treba tudi v kaligrafiji s slovenskim in nemškim učnim jezikom. c) Na veliki realki v Ljubjani mesto za matematiko in geometrično risanje z nemškim učnim jezikom. Kdor bi dokazal ob enem zmožnost slovenskega jezika imel bi prednost. Prošnje do 15. aprila deželnemu šolskemu svêtu v Ljubljani.

(Razpisani ste službi) c. kr. okrajnega sodnika v Krškem in c. kr. sovetnika deželne sodnije v Novem mestu do 28 marca. Prošnje c. kr. predsedništvu okrožne sodnije v Novem mestu.

(Razpisana je služba glavnega učitelja) za geografijo in zgodovino v zvezi s pedagogiko ali pa nemščino na c. kr. tukajšnjem učiteljišči. Prošnje do 25. aprila t. l. c. kr. deželnemu šolskemu svêtu v Ljubljani.

(„Ljudske knjižice“) 3. zvezek je poln malih pripovedek boljših in podučniših, kakor včasih ter sklene s podukom: Kake dolžnosti imajo otroci do starišev. Naj bi bili le vsi zvezki temu podobni!

(Učna knjiga za babice), spisal dr. Valenta, c. kr. vladni svêtnik itd., imenuje se najnovejša knjiga te vrste, ki je nedavno v Kleinmayer-jevi založbi izšla. Obsežna je blizo 19 pôl in jo bodo dotični krogi, kterim je namenjena, izvestno z veseljem pozdravili.

(O snegu in mrazu) dohajajo prav pogoste tožbe iz Ljutomerskih goric, ker ljudje ne morejo še po vinogradih za delom, kruhom in zaslužkom, za kar bi sedaj tako zlat čas imeli. Pozneje, kedar se zemlja že nekoliko ogreje, se pa bojé, in to po pravici, da se jim bo delo tako nakopičilo, da ga niti zmagovati ne bodo mogli. Menda bo po naših vinskih krajih ravno taka.

(Posojilnica v Makolah na Štajarskem) imela je letos meseca januvarija svoj drugi občni zbor. Udov ima 104 samih kmetov posestnikov. Hranilnih ulog prejela je 14.809 gld., izplačala pa 3091 gld. 73 kr. Na posodo je dala 22.099 gl. Za načelnika je izvoljen č. g. Mih. Lendovšek, župnik v Makolah. Odbornika sta gg. Andrej Pohleven iz Stopnega, Janez Jerman iz Jelovca. Nadzornik je g. Matej Šoštar od sv. Ane, namestnik mu je pa g. Andrej Kodrič iz Jelovca.

(Slovenskim vojaškim knjigam), kakor tudi drugim nenemškim te vrste se bo pri vojakih področje zdatno omejilo. Vojnemu ministru se zdi, da se po vojaških šolah preveč rabijo nenemške knjige in nenemški izrazi za taktične pojme vežbalnika in tehnične termine službovnika, posebno v drugem delu poslednjega, kjer je govorjenje o vojni službi, ter pravi, da je to skupni vojni spretnosti na škodo, ker si vojak nemščine nezmožen ne bo nemškega taktičnega izraza v glavo vtisnil. Za to je zaukazalo, da se taktični in tehnični izrazi nikdar ne smejo moštvu drugače imenovati v šoli, kakor v za to določenem nemškem jeziku. Le tako se bode tudi priprost vojak toliko službenega jezika privadil, da bode povsod za rabo. Ali pa veste, kakošen je ta vojaški službeni jezik, za kterega se v vojnem ministerstvu bojé, da bi se med našimi domačimi polki ne iztrebil in popolnoma ne pozabil. Čujte ga, za izgled samo nekoliko vrstic: „G'spud autman, poniž'n meldam, da je infanterist Johan Neroden sinoč čez cajt ven ostal in sem ga za to na raport be-

štimov!“ „Je že prav, ti bom pokazal kaj se pravi ne cofenštrajha držati. 6 ur špange in pa cel teden po menaži s cokenpokom ausrukat, alsdon pa še za štrof cel mesec cimertur! Abtreten!“ G'spud lajtman, poniž'n meldam, da je cugsfirarji Žvižgovcu na cvajtga pri ta šarfibengah na gvir šoft počil.“ „Aufpasejte! Juter je ta erstga; zjutraj pojdeta dva moža tobak fasat, pet jih gre pa na arbajt na šištond, vsi drugi kar jih ne pojde v dinst, bomo šli pa blindselcirat. To vam pa že sedaj povem, da kdor mi bo slabo aufmarširal ali s'cer ne bo aufpasov, pojde v einzelarest. Ob enajstih je auszalenga. Popoludne se bodo pa štrozaki stopfal in pa montura se bo pucala, zulect je pa pokažvizita.“ — In za tak jezik se vojno ministerstvo boji?! Za maše bi moralo dati, da bi ga več najti ne bilo, ne pa še podpirati ga!

(Preko Trsta) prihaja še vedno mnogo ogerskih konj z Lloydovimi parniki v Turčijo. Iz Carigrada dohajajo pa sporočila o novih topovih, ktere je Turčija pri Kruppu v Essenu na Nemškem naročila in so se v Carigrad preko Amsterdama po morji poslali. Bilo jih je 78 komadov. Kaj pa, da jih je Turčija le za to naročila, da se bode evropejski mir bolje podprl. Turčija dobro pozná gnjilo podlago, na kteri so nedavno v Bukareštu nanovejši mir sklenili ter mu zarad tega ne zaupa.

(Vstrelil se je) v Gradci umirovljeni ritmajster Napoleon baron Gusić zarad neozdravljive bolezni. Pomeril si je bil v glavo.

Razne reči.

— Cesarjevič Rudolf s soprogo v Lacromi. Od 7. t. m. veje iz grajskega stolpa črnorumena zastava, ki pové, da je tam gospôda grajska navzoča. Cesarjevič Rudolf in svitla soproga sta se pripeljala ta dan ob 5. uri zvečer na cesarski ladiji „Greif“ v najboljšem zdravji na ta otok. Iz Pulja do Lacrome sta se vozila 30 ur, ker se nista nikjer drugje mudila, kakor v Gravosi. Mali molo tega prijetnega otoka je bil z zastavami ovenčan, da sprejme vredno slavno gospôdo. Kustos grada ju je sprejel in spremil v grad. „Greif“ ostane zasidran na razpolaganje, dokler je navzočna slavna gospôda. Na Lacromi je najlepše spomladansko vreme in pomaranče so že odcvetele. Lacroma je kakih 20 minut od Dubrovnika (Ragusa). Kralj Rihard Levosrčnik iz Angleškega je tam ex voto vstanovil benediktinski samostan. V poslednjih časih je že poslopje skoraj razpadlo, kar kupi otok cesar Maksimilijan, brat našega presvitlega cesarja, ki je imel tako olikan okus za krasote narave in toliko estetičnega čuvstva za lepe zgradbe. Nasadil je po otoku drevje iz vseh krajev svetá, grad popravil in otok spremenil v prav zemeljski raj. — In sedaj tam biva prestolonaslednik z vzvišeno gospó. Obiskal ga bode tam nadvojvoda Ludovik Viktor. Tudi nadvojvoda Karol s svitlo soprogo nadvojvodinjo Terezijo bosta, povrativši se iz Pulja, obiskala cesarjeviča in soprogo.

Telegrami.

Reka, 12. marca. Semkaj je došel nadvojvoda Ljudevit Viktor, ter se popelje na otok Lacromo Rudolfa in Štefanijo obiskat.

Beligrad, 13. marca. Kralj je ustanovil spominsko medalijo, ktero bodo dobili vsi tisti, ki so se bratomornega poslednjega boja vdeležili. Razoroževanje se nadaljuje. Danes je v stolni cerkvi slovesna črna maša za vse, ki so v boji padli.

Atene, 12. marca. Tu je še vedno vse pri starem. Časniki še vedno vlado hujskajo na upor proti pritisku velesil. V torek se bodo sklicali še ostali reservisti pod orožje.

London, 13. marca. Reuter sporoča, da če Grška ne odjenja, bodo velesile svojim zastopnikom poslale ultimatum, da bodo odpotovali, s čemur bodo namreč Grkom svojo nevoljo naznanile. Sicer se pa velesile nadjajo, da tega koraka ne bo potreba, kljubu temu pa vse podpirajo zahtevanje po razoroženju, ktero je turški poslanec v Atenah Grkom izročil.

Elberfeld, 12. marca. Sirotišnica v Vörde je pogorela in z njo vred pet dečkov. Trideset so jih pa rešili.

Umrli so:

9. marca. Janez Mahovne, delavec, 42 let, umrl je potoma v bolnico in bode uradno pregledan.

10. marca. Katra Švab, gostija, 57 let, sv. Florjana ulice št. 16, otrpnenje pljuč. — Oče Jurij Tadej Skuhala, frančiškan, 29 let, Marijni trg št. 5, jetika — Marija Perdan, hišna posestnica, 55 let, Kladezne ulice št. 24, srčna hiba.

V bolnišnici:

8. marca. Marija Breskvar, črevljarjeva žena, 33 let, Exudatum pleuriticum.

10. marca. Janez Ogrin, delavec, 55 let, Hydropericordicis. — Janez Klemenčič, pek, 19 let, Meningitis.

Tujci.

11. marca.

Pri *Maliču:* Entremont in Balter, trgovca, z Dunaja. — Büchler, trgovec, iz Budapešte. — Hammerer, trgovec, iz Trsta. — Janez Ivančič, oskrbnik, z Lužinec.

Pri *Slonu:* Wedam, Grünberg, Fassel, Speiser, Lippitsch, Kern in Laudig, trgovci, z Dunaja. — Andr. Uranič, c. kr. voj. kaplan, iz Celovca. — Andr. Komec, trgovec, iz Št. Vida.

Pri *Bavarskem dvoru:* Henrik Schweitzer, zasebnik, s sinom, iz Boucharta. — Jakob Huber, zasebnik, iz Gradca.

Pri *Južnem kolodvoru:* R. Schädlich, trg. pot., iz Draždan. — Ed. Leutschek, zasebnik, iz Gradca. — Josip Kekula, natakar, iz Toplic.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje: zrakomera v mm	Stanje: toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
12.	7. u. zjut.	738·51	—12·8	sl. svz.	jasno	0·00
	2. u. pop.	739·12	— 1·6	sl. szp.	jasno	
	9. u. zveč.	741·66	— 6·2	sl. szp.	jasno	

Jasno pa mrzlo. Srednja temperatura —6·9° C., za 9·7° C. pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

13. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	86 gl.	30	kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	86 „	40	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	115 „	—	„
Papirna renta, davka prosta	101 „	80	„
Akcije avstr.-ogerske banke	878 „	—	„
Kreditne akcije	303 „	20	„
London	125 „	75	„
Srebro	— „	—	„
Francoski napoleond.	9 „	98½	„
Ces. cekini	5 „	92	„
Nemške marke	61 „	55	„

V Dobrniški fari na Dolenjskem

se oddá o sv. Juriji t. l.

služba organista in cerkvenika

Dohodki prav ugodni. (1)

Več o tem tem se zvé pri tamošnjem **farnem predstojništvu.**

Na znanje!

„Slomšekovih zbranih spisov“

prva in druga knjiga sta popolnoma pošli. Tretja: **„Životopisi“,** dobiva se pri izdatelju, č. g. *Miha Lendovšeku,* župniku v Makolah (Maxau bei Pöltschach) po **70 kr.,** četrta: **„Različno blago“** po **1 gld.** — Pri tej priliki naznanjamo, da bode peta knjiga obsegala Slomšekove **„Pastirske liste“,** a da se prej izdati ne more, dokler *ni razprodane četrte knjige vsaj toliko, da se tiskovni stroški pokrijejo!* (2)

Med v satovji

à *kg* **80 kr.**

Garantiran pitanec

v škatljah po 5 *kg, kg* po **60 kr.,** škatlja 30 kr., se pošilja po pošti proti predplačilu ali povzetji.

V škafih na debelo ceneje.

OROSLAV DOLENEC,

svečar, (6)

v Ljubljani, Gledališke ulice.

Umetne (14)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem amerikanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.

O sv. Juriju tek. leta bode tukaj spraznjena

služba orgljavca in cerkvenika.

Kdor jo želi dobiti, naj se oglasi z navadnimi spričevali pri **čast. gospod župniku v Št. Juriju blizo Kranja.** (1)

Skrajni čas!!!

Po celem svetu znane konjske odeje, ktere sem na javni dražbi kupil za polovico navadne cene in ktere so že po celem svetu razširjene, prodajam, kolikor jih imam ravno še v zalogi po

1 gold. 50 kr.

Vsaka taka **silno velika, debela, široka**

konjska odeja

se ne dá vničiti, trdna kakor deska ima barvano krajevino, je 190 cm. dolga 130 cm. široka, močna pa, da je kaj! Prve vrste po 1 gl. 75 kr. najfineje pa, ki so že prav kaj posebnega, po 1 gl. 95 kr.

Dalje imam še

500 tucatov rumenih fijakarskih odej,

ki so pisane v šesterih barvah, popolnoma velike, jako fine in se dobivajo po 2 gl. 40 kr. komad. Če so dolge po 190 ctm. in široke po 135 ctm., veljajo 2 gl. 80 kr.; 195 ctm. dolge in 155 ctm. široke pa dajem po 3 gl. Le-te posebno priporočam posestnikom fijakerjev.

400 komadov svilnatih odej (kovtrov)

iz najfineje Burett-svile v najlepših barvah rudeče, modre, rumene, zelene, pomarančaste in pisane, in so za največjo posteljo zadosti dolgi, komad po 3 gld. 50 kr., dva komada 6 gld. 50 kr. — Razpošiljajo se le proti predplači ali pa c. k. poštnem povzetji.

Na stotine odličnih oseb poslalo mi je že zahvalna pisma o izbornosti teh odej in so si jih še naročili; nekaj teh zahvalnic objavil sem tudi že po listih, druge so v moji pisarni vsakemu na razpolaganje ter jih bom prav kmalo vse objavil. *Kar naročenega bi komu ne vgajalo, naj se mi brez ugovora vrne.*

Svarilo! Vsacega svarim pred nakupom tistih kovtrov, ki jih ponujajo razne tvrdke po svojih oznanilih brez podpisanega imena. Kdor toraj v resnici dobrega blaga za majhen denar želí, naj se le zaupljivo obrne do trgovsko vknjižene tvrdke

J. H. Rabinowicz,

Wien, III., Hintere Zollamtsgasse 9.

Op. *Kovtre, ki jih druge tvrdke ponujajo po 1 gld. 50 kr., 1 gl. 60 kr., jaz na zahtevanje razpošiljam po 1 gl. 20 kr.* (4)

MARSALA-FLORIO,

najboljše

Sicilijansko desertno vino

za slabotne, bolnike in okrevajoče jako okrepčavajoča pripomoč. Za zdrave je pa to vino boljše memo vsakega druzega deserta.

Pravo dobiva se v Ljubljani pri

G. PICCOLI-ju, (2)

lekarna „pri Angelu“ na Dunajski cesti.

Več ko 87 let obstoječa (3)

c. kr. **priv.**

tvornica za plahte in koce

poprej

Lichtenauerjeve vdove in sinov,

razpošilja po svoji Dunajski zalogi

konjskih odej,

190 ctm. dolgih, 130 ctm. širokih,

nepokončljive kakovosti, temne barve, z živejšimi krajci po **gld. 1.60** z zavijanjem vred.

Dalje prodajamo, dokler je še kaj zaloge

belo barvane konjske odeje,

2 metra dolge in 1½ metra široke z štirogubnimi plavo-rudečemi ali temno-rudečimi krajci, nepokončljive baže po **gld. 2.50 z zavitkom vred.**

Kdor jih vzame 10, dobi jeden komad po vrhu ali se mu pa cena za 10% zniža.

Samo radi velikanskega izdelovanja in prodaje smo v stanu konjske odeje tako nenavadne velikosti in tako izborne kakovosti tako nenavadno cenó prodajati.

Razpošiljajo se s povzetjem.

Blago, ki ni po godu se brez ugovora nazaj sprejema. — Naj se dobro pazi na naslov:

Pferde-Decken-Fabriks-Haupt-Niederlage

WIEN, Rothenthurmstrasse Nr. 14.

Izdajatelj in odgovorni trednik Josip Jerič.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.